Nr. 12/20 Katowice, dnia 15 czerwca 1932 Rok IX.

# GAZETA URZĘDOWA
## WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
### DZIAŁ ADMINISTRACJI SZKOLNEJ

Administracja Gazety Urz. Woj. Śląskiego w Katowicach, gmach Urzędu Wojew. Śl. – Konto P. K. O. 304 121.

Treść:



## 27.

## USTAWA

z dnia 18 marca 1932 r.

**o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239 z 1932 r.

**Art. 1.** Ustawa z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 6, poz. 46) w brzmieniu ustalonem ustawą z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 178), ustawą z dnia 12 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 526), ustawą z dnia 22 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83, poz. 566), rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 122, poz. 705), ustawą z dnia 23 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 234), rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 647), oraz ustawą z dnia 18 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 170), ulega następującym zmianom:

1) W art. 2 dodaje się następujący przepis jako ustęp końcowy:

„Funkcjonarjuszowi państwowemu lub zawodowemu wojskowemu, mianowanemu ministrem w czasie piastowania mandatu poselskiego lub senatorskiego, albo wybranemu na posła lub senatora w czasie zajmowania stanowiska ministra, zalicza się do wysługi emerytalnej w razie zwolnienia ze stanowiska ministra przed wygaśnięciem mandatu poselskiego lub senatorskiego, pozostały czas piastowania tego mandatu w przypadku, jeżeli w chwili zwolnienia ze stanowiska ministra funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nie nabył zgodnie z ust. 3 prawa do uposażenia emerytalnego.

Uposażenie emerytalne zostanie w takim przypadku wymierzone dopiero po wygaśnięciu mandatu poselskiego lub senatorskiego i z zastrzeżeniem postanowień art. 9 ustawy".

2) W art. 7 ust. 1 zamiast słów: „w wysokości 5% (pięć) uposażenia" wstawia się słowa: „w wysokościu ośmiu procent (8%) uposażenia".

3) W art. 7 dodaje się jako ustępy końcowe postanowienia następujące:

„Za czas służby państwowej, za który funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy uiścił ośmioprocentową opłatę emerytalną, począwszy od 1 kwietnia 1932 r. Skarb Państwa na mocy niniejszego postanowienia przekazywać będzie ośmioprocentową

składkę, określoną w art. 120 ust. 2 (przy analogicznem zastosowaniu postanowień ust. 4) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 106, poz. 911) właściwym zakładom ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz właściwym instytucjom, przedsiębiorstwom i zakładom, których pracownicy zgodnie z art. 5 pkt. 4, 5 i 6 powołanego rozporządzenia nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia.

Przekazywanie składek, o których mowa w ustępie poprzednim, będzie uskutecznione za wszystkich funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, którzy przejdą ze służby państwowej do zatrudnienia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia w zakładzie ubezpieczeń pracowników umysłowych na zasadzie powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1927 r. lub do służby w instytucjach, przedsiębiorstwach czy też zakładach, uzasadniających w myśl art. 5 pkt. 4, 5 i 6 tegoż rozporządzenia zwolnienie z obowiązku ubezpieczenia, o ile ci funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi ani nie nabyli w służbie państwowej prawa do emerytury, ani prawa tego przy rozwiązaniu stosunku służbowego nie utracili.

Zakłady ubezpieczeń pracowników umysłowych oraz instytucje, przedsiębiorstwa i zakłady zaliczą funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, za których Skarb Państwa winien przekazać składki ubezpieczeniowe, do miesięcy składkowych, względnie do wysługi emerytalnej w całości okres czasu, za który Skarb Państwa ma przekazać składki niezależnie od obowiązujących w tej mierze odmiennych przepisów."

4) W art. 9 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Prawo do uposażenia emerytalnego nabywa funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy, który po nieprzerwanej conajmniej 15-letniej państwowej służbie cywilnej lub wojskowej względnie po łącznym, nieprzerwanym, co najmniej 15 lat trwającym okresie państwowej służby cywilnej i wojskowej, przechodzi w stan spoczynku z powodów, przewidzianych w ustawie niniejszej lub we właściwych przepisach o stosunkach służbowych, albo też zostaje zwolniony bez utraty praw nabytych".

5) W art. 9 ust. 2 przy końcu pkt. 1 zamiast słów: „nabytą w związku ze służbą, bez własnej winy" wstawia się słowa: „nabytą bez własnej winy po wstąpieniu do służby".

6) W art. 9 ustęp ostatni skreśla się wyrazy „10-letniej", natomiast wstawia się słowo: „15-letniej".

7) Art. 19 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Uposażenie emerytalne wynosi po 15 latach służby 40% (czterdzieści procent) i wzrasta za każdy następny rok do 25 roku służby włącznie o 2,4% (dwa całe cztery dziesiąte procent), poczem wzrasta za każdy dalszy rok o 2,8% (dwa całe osiem dziesiątych procent), aż do 92% (dziewięćdziesięciu dwóch procent) podstawy wymiaru (art. 17), co stanowi pełny wymiar uposażenia emerytalnego. W przypadkach, w których możliwe jest nabycie prawa do emerytury po krótszym okresie służby, niż lat 15 (art. 9 ust. 2), uposażenie emerytalne wynosi do 10 lat służby włącznie 30% (trzydzieści procent) i wzrasta za każdy następny rok służby do 15 lat służby włącznie o 2% (dwa procent) podstawy wymiaru (art. 17)".

8) Art. 25 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„Za uposażenie, ostatnio pobierane w służbie czynnej, w rozumieniu poprzedniego ustępu, należy uważać uposażenie, któreby emeryt otrzymał w danym miesiącu, gdyby pełnił obowiązki służbowe w miejscu swojego stałego zamieszkania, jako samotny funkcjonarjusz państwowy, względnie zawodowy wojskowy, zaliczony do tego stopnia i grupy, do których był zaliczony ostatnio przed przeniesieniem w stan spoczynku, z uwzględnieniem tylko tych dodatków do uposażenia, do których mają prawa wszyscy funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi".

9) W art. 25 ust. 3 zamiast słów: „rocznie 3.600 złotych" wstawia się słowa: „miesięcznie 300 złotych".

10) W art. 27 ust. 3 po słowach „właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministrem Skarbu", dodaje się słowa: „lub upoważniona przez władzę naczelną właściwa władza II. instancji w porozumieniu z odnośną izbą skarbową".

11) W art. 33 ust. 1 po wyrazach: „wydanemu na zasadzie art. 26 ust. 4" wstawia się wyrazy: „lub art. 27".

12) Ust. 1 i 2 pkt. 6 art. 37 przenosi się jako ustępy 3 i 4 art. 52, natomiast wprowadza się do art. 37 pkt. 6 o następującem brzmieniu:

„Rada Ministrów określa warunki i tryb zaliczania do wysługi emerytalnej funkcjonarjuszów państwowych okresu czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okresu odbywania kar, orzeczonych przez władze byłych państw zaborczych za taką działalność".

13) W art. 38 lit. b) między wyrazami „dla pracy w szkolnictwie" a wyrazami „prywatnem lub w instytucji społecznej, wstawia się wyrazy: „państwowem innych działów administracji, w szkolnictwie".

14) W art. 48 ust. 1 skreśla się słowa: „10-cio letniej", natomiast wstawia się słowa „15-letniej".

15) W art. 50 ust. 2 średnik umieszczony na końcu pkt. c), zastępuje się przecinkiem: poczem dodaje się zdanie: „albo ze względów służbowych celem wyszkolenia w zakresie produkcji sprzętu wojskowego; zawodowy wojskowy winien za czas tego stanu nieczynnego uiścić opłaty emerytalne, przewidziane w art. 7".

16) W art. 50 skreśla się ust. 5.

17) W art. 50 dodaje się nowy ustęp jako ostatni.

„Rada Ministrów określa warunki i tryb zaliczania do wysługi emerytalnej zawodowych wojskowych okresu czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okresu odbywania kar, orzeczonych przez władze byłych państw zaborczych za taką działalność".

18) W art. 78 ust. 1 skreśla się wyrazy: „funkcjonarjusza lub wojskowego zawodowego w stanie spoczynku," a zamiast nich wstania się wyraz „emeryta".

19) W art. 79 skreśla się wyrazy: „wadliwego lub nieprawdziwego wpisu do wykazu stanu służby", a zamiast nich wstawia się wyrazy: „późniejszego przedstawienia dokumentów, dotyczących".

20) W art. 81 skreśla się ust. 3 i 4.

21) W art. 84 ust. 1 dodaje się jako zdanie końcowe:

„Ustąpienie na rzecz Skarbu Państwa powyższych praw nie stanowi uiszczenia opłaty emerytalnej do Skarbu Państwa Polskiego w rozumieniu art. 7 ust. 1 ustawy."

22) W art. 84 ust. 2 skreśla się zdanie ostatnie.

23) W art. 89 ust. 1 zamiast wyrazów: „emerytowanych funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych byłych państw zaborczych" wstawia się wyrazy „emerytów, funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych byłych państw zaborczych, którym na mocy przepisów niniejszej ustawy służy prawo do uposażenia emerytalnego ze Skarbu Państwa".

**Art. 2.** Emeryci, którym przed wejściem w życie ustawy z dnia 18 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 170) został przyznany w myśl art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 6 poz. 46) dodatek na żonę, poślubioną po przejściu w stan spoczynku, tracą prawo do tego dodatku z dniem 1 kwietnia 1931 r.

**Art. 3.** Postanowienia art. 17 ust. 2 i art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1924 roku Nr. 6, poz. 46) w brzmieniu ustawy z dnia 18-go marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 170) mają zastosowanie, począwszy od dnia 1 kwietnia 1931 r. również do emerytów (wdów, sierot), którym uposażenie emerytalne (pensja wdowia, sieroca) zostało przyznane przed dniem 1 kwietnia 1931 r.

**Art. 4.** Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, którzy przed wstąpieniem do państwowej służby polskiej lub do służby w wojsku polskiem pełnili służbę w byłych państwach zaborczych, podlegającą doliczaniu do wysługi emerytalnej na zasadzie art. 81 i 84 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 6 poz. 46), winni najpóźniej do dnia 31 grudnia 1933 r. zgłosić swe prawa z tego tytułu i należycie je udokumentować. Przekroczenie tego terminu może być uwzględnione tylko, o ile samo zgłoszenie nastąpiło we właściwym czasie, a nieudowodnienie tej służby w zakreślonym terminie wywołane było okolicznościami niezależnemi od woli zainteresowanej osoby. Niezgłoszenie w powyżej oznaczonym terminie służby w b. państwie zaborczem, podlegającej doliczeniu do wysługi emerytalnej na zasadzie art. 81 i 84 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r., powoduje utratę prawa do zaliczenia tej służby do wysługi emerytalnej.

Władze, wskazane w art. 27 ustawy z dnia 11-go grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych w brzmieniu, ustalonem niniejszą ustawą, w terminie do dnia 31 grudnia 1935 r. orzekną, czy zgłoszone i należycie udowodnione okresy służby w b. państwach zaborczych podpadają pod postanowienia art. 81 ust. 1 lub art. 84 ustawy o zapotrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych i czy podlegają na zasadzie tych postanowień doliczeniu do wysługi emerytalnej.

**Art. 5.** Z zaopatrzenia emerytalnego (uposażenia emerytalnego, pensyj wdowich i sierocych) przyznanego przed wejściem w życie niniejszej ustawy, przy wypłatach miesięcznych rat, począwszy od raty za miesiąc maj 1932 r., potrącana będzie opłata w wysokości ośmiu procent (8%) należnego zaopatrzenia.

Opłata powyższa nie będzie pobierana od wdów i sierot, których zaopatrzenie, wymienione w ustępie poprzednim, nie przekracza: dla wdów — kwoty 50 zł. (pięćdziesięciu złotych), dla sieroty zaś — kwoty 25 zł. (dwudziestu pięciu złotych) miesięcznie.

Jeżeliby przy zastosowaniu opłaty, oznaczonej w ust. 1, zaopatrzenie wdowy miało wynosić mniej aniżeli 50 zł., sieroty zaś mniej aniżeli 25 zł., opłata powyższa ulega zmniejszeniu do kwoty, o którą zaopatrzenie wdowy lub sieroty przekracza granice, oznaczone w ust. 2.

Postanowienia art. 5 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. nie mają zastosowania do opłat pobieranych na podstawie niniejszego artykułu.

Pobieranie opłaty, wprowadzonej niniejszym artykułem, ustaje z dniem 31 marca 1933 r.; postanowienie to nie dotyczy emerytów oraz wdów i sierot, otrzymujących zaopatrzenia emerytalne na zasadzie art. 82, 95, 102, 103 i 108 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r.

**Art. 6.** Emeryci oraz wdowy i sieroty, którym zaopatrzenie emerytalne zostało przyznane przed wejściem w życie niniejszej ustawy, otrzymują to zaopatrzenie od dnia 1 kwietnia 1933 r. w wymiarze, ustalonym w art. 19 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu niniejszej ustawy (art. 1 pkt. 7); wysokość zaopatrzenia tych emerytów oraz wdów i sierot, którym zaopatrzenie emerytalne zostało przyznane za okres czasu krótszy, aniżeli 15 lat, określa się według zasad zdania drugiego ustępu pierwszego art. 19 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu niniejszej ustawy (art. 1 pkt. 7).

Postanowienia poprzedniego ustępu nie dotyczą emerytów oraz wdów i sierot, otrzymujących zaopatrzenie emerytalne na zasadzie art. 82, 95, 102, 103 i 108 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r.

Postanowienia ustępu pierwszego nie dotyczą wdów i sierot, których zaopatrzenie, wymienione w tym ustępie, nie przekracza: dla wdów — kwoty 50 zł. (pięćdziesięciu złotych), dla sieroty zaś — kwoty 25 złotych (dwudziestu pięciu złotych) miesięcznie.

Jeżeli po zastosowaniu postanowień ustępu pierwszego do wdów i sierot, których zaopatrzenie, wymienione w tym ustępie, przekracza 50 zł. względnie 25 zł., okazało się, że zaopatrzenie to miałoby wynosić mniej aniżeli 50 zł. względnie 25 zł., wdowa otrzymuje 50 zł., sierota zaś 25 zł.

**Art. 7.** Emeryci (wdowy, sieroty), do których zastosowano art. 2 ustawy z dnia 18 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 170), będą otrzymywać zaopatrzenie emerytalne, począwszy od dnia 1 kwietnia 1933 roku za okres służby i pracy zawodowej, zaliczony im do wysługi emerytalnej przed wejściem w życie powołanej ustawy z dnia 18 marca 1931 r., przy równoczesnem zastosowaniu art. 6 niniejszej ustawy.

**Art. 8.** W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy pozostawali w służbie państwowej i posiadali co najmniej 10 lat służby względnie służby i pracy zawodowej, zaliczalnych z samego prawa do wysługi emerytalnej, w razie rozwiązania z nimi stosunku służbowego przed osiągnięciem wysługi emerytalnej, wymaganej na zasadzie art. 9 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu ustawy niniejszej,

może być przyznane uposażenie emerytalne w drodze uchwały Rady Ministrów na wniosek właściwej władzy naczelnej za zgodą Ministra Skarbu.

Osobom, o których mowa w ustępie pierwszym, uposażenie emerytalne zostanie wymierzone według zasad, przewidzianych w art. 19 ust. 1 zdanie 2 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu ustawy niniejszej ( art. 1 pkt. 7).

Wdowy i sieroty po osobach wymienionych w ust. 1, mają prawo do zaopatrzenia z mocy samej ustawy w wysokości, określonej art. 61, względnie art. 62 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. przy uwzględnieniu zasad, przewidzianych w art. 19 ust. 1 zdanie 2 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu ustawy niniejszej (art. 1 pkt. 7).

Funkcjonarjusze państwowi i zawodowi wojskowi, którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy pozostawali w służbie państwowej i posiadali co najmniej 10 lat służby, względnie służby i pracy zawodowej, zaliczalnych z samego prawa do wysługi emerytalnej, a z którymi zostanie rozwiązany stosunek służbowy przed osiągnięciem przez nich wysługi emerytalnej, wymaganej na zasadzie art. 9 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu ustawy niniejszej (art. 1 pkt. 4), uzyskują prawo do uposażenia emerytalnego według zasad, przewidzianych w art. 19 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu ustawy niniejszej (art. 1 pkt. 7) od pierwszego dnia miesiąca następnego po dniu ukończenia przez byłego funkcjonarjusza państwowego lub byłego zawodowego wojskowego 60 roku życia w przypadkach, gdy były funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy nie uzyskał z tytułu swej późniejszej służby lub pracy, pełnionej po rozwiązaniu z nim stosunku służbowego, jakiegokolwiek innego zaopatrzenia, oraz gdy za tego byłego funkcjonarjusza państwowego, względnie byłego zawodowego wojskowego, nie przekazano ze Skarbu Państwa składki ubezpieczeniowej na mocy art. 7 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r.

**Art. 9.** Funkcjonarjusze państwowi, podlegający tymczasowym przepisom służbowym dla urzędników państwowych z dnia 11 czerwca 1918 r. (Dz. P. K. P. Nr. 6, poz. 13), którzy w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy posiadają co najmniej 10 lat służby, względnie służby i pracy zawodowej, zaliczalnych do emerytury, a zostaną zwolnieni ze służby przed nabyciem prawa do uposażenia emerytalnego, mają prawo do odprawy w wysokości sześciomiesięcznego uposażenia, pobieranego ostatnio w służbie czynnej.

Funkcjonarjusze, którym na zasadzie postanowień ustępu poprzedniego została przyznana odprawa, nie mają prawa do innej odprawy.

**Art. 10.** Orzeczenia, przewidziane w art. 27 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r., wydaje Minister Skarbu lub upoważniona przez Ministra Skarbu władza skarbowa II. instancji. Od orzeczeń władzy skarbowej II. instancji zainteresowana osoba może wnieść odwołanie w terminie trzydziestodniowym.

W innych przypadkach, w których ustawa z dnia 11 grudnia 1923 r. przewiduje co do funkcjonarjuszów państwowych (wdów i sierot po nich) wydawanie orzeczeń przez właściwą władzę naczelną w porozumieniu z Ministrem Skarbu lub za zgodą Ministra Skarbu, orzeczenia te wydaje Minister Skarbu na wniosek właściwej władzy naczelnej, wyjąwszy przypadki, przewidziane w art. 22 ust. 3, art. 24 ust. 1 pkt. 1, art. 27 ust. 3, art. 70 ust. 3 i 4, art. 72 ust. 3 i art. 73 ust. 1 lit. a), w których decyduje wyłącznie Minister Skarbu.

W przypadkach przewidzianych w art. 22 ust. 3, art. 24 ust. 1 pkt. 1, art. 70 ust. 3 i 4, art. 72 ust. 3 i art. 73 ust. 1 lit. a), decyduje wyłącznie Minister Skarbu również względem emerytowanych zawodowych wojskowych (wdów i sierot po nich).

Postanowienia niniejszego artykułu dotyczą również orzeczeń, wydawanych po wejściu w życie niniejszego przepisu w sprawach, wszczętych przed jego wejściem w życie.

Termin przejęcia czynności, określonych w niniejszym artykule, przez Ministra Skarbu, ustali Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

**Art. 11.** W art. 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr. 89, poz. 705) po słowach: „i ich rodzin" skreśla się przecinek i następujące po nich słowa: „przy przestrzeganiu zasady nieukracania praw, dotychczas nabytych".

**Art. 12.** Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu oraz innnym ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Zarazem upoważnia się Ministra Skarbu do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolitego obowiązującego tekstu ustawy z dnia 11-go grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr. 6, poz. 46), z uwzględnieniem zmian tekstów, wprowadzonych późniejszemi ustawowemi przepisami i niniejszą ustawą.

**Art. 13.** Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1932 r., przyczem jednak zmiany, wprowadzone w art. 1 pkt. 5, 8, 9 i 21 niniejszej ustawy, obowiązują od dnia 1 kwietnia 1931 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: **J. Mościcki.**
Prezes Rady Ministrów: **A. Prystor.**
Minister Skarbu: **Jan Piłsudski.**

---

**28.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

## Okólnik Nr. 68

z dnia 7 maja 1932 r. (BP-6785/32)

**w sprawie wykonania ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239).**

W celu uniknięcia wątpliwości, jakieby mogły się nasunąć przy wykonywaniu ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 239 i ujednostajnienia praktyki poszczególnych władz, powołanych do wydawania na zasadzie wskazanej ustawy orzeczeń w sprawach emerytalnych, Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecnia Publicznego, na podstawie okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 26 kwietnia 1932 r. za Nr. D. I. 18543 podaje

następujące wskazówki — do wiadomości i ścisłego stosowania, a mianowicie:

**Do art. 1 pkt. 5 ustawy.**

Na mocy tego przepisu w art. 9 ust. 2 pkt. 1 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42, z roku 1931 poz. 380) został wykreślony, jako warunek nabycia uprawnień do zaopatrzenia emerytalnego, związek ze służbą kalectwa czy też choroby, powodujących trwałą utratę zdolności do zarobkowania. Powyższa zmiana zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1931 r. czyli od daty, kiedy warunek związku kalectwa czy też choroby ze służbą został wprowadzony do art. 9 ustawy emerytalnej na mocy ustawy z dnia 18 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 170). W związku z tem wszystkie odmowne decyzje w sprawach emerytalnych, w których odmowa przyznania zaopatrzenia emerytalnego była oparta na niestwierdzeniu w myśl art. 9 ust. 2 punkt 1 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. związku przyczynowego kalectwa czy też choroby ze służbą, powinny być z urzędu lub na wniosek zainteresowanej osoby ponownie przejrzane, niezależnie od tego, czy przed wydaniem ustawy z dnia 18 marca 1932 r. decyzje te były przez zainteresowane osoby zaskarżone, czy też formalnie uprawomocniły się wobec upływu terminu do zaskarżenia. Przyznanie emerytury na zasadzie nowego brzmienia art. 9 ust. 2 punkt 1 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. ustalonego ustawą z dnia 18 marca 1932 r. powinno nastąpić od pierwszego dnia miesiąca po przeniesieniu danego funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego w stan spoczynku, niezależnie od tego, czy i kiedy funkcjonarjusz państwowy lub zawodowy wojskowy zgłosi żądanie przyznania mu emerytury na zasadzie znowelizowanego przepisu. Zasady powyższe dotyczą oczywiście jedynie funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, przeniesionych w stan spoczynku — bez przyznania im prawa do uposażenia emerytalnego mimo posiadania 5 lat wysługi emerytalnej, oraz wdów i sierot po takich funkcjonarjuszach i zawodowych wojskowych — zmarłych po dniu 1-go kwietnia 1931 r., a przed wejściem w życie noweli z dnia 18 marca 1932 r. czyli przed 1 kwietnia 1932 r. Postępowanie względem emerytów przeniesionych w stan spoczynku przed 1 kwietnia 1931 r. z powyższych powodów w żadnym razie nie podlega rewizji.

**Do art. 1 pkt. 8 i 9 ustawy.**

Zmiany, prowadzone temi postanowieniami, mają na celu przedewszystkiem usunięcie wątpliwości interpretacyjnych i dokładniejsze sprecyzowanie warunków, w których mają obowiązywać zasady art. 25 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu ustawy z dnia 18 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. z roku 1931 Nr. 42, poz. 380). Nadanie wprowadzonym zmianom mocy wstecznej wywołane było potrzebą zupełnego unicestwienia dawnego systemu, wedle którego ostateczne obliczenie części emerytury, jaką emeryt mógł na zasadzie art. 25 otrzymywać, następowało po upływie okresu rocznego, obliczenia zaś uskuteczniane przy wypłatach miesięcznych rat emerytalnych, miały jedynie charakter prowizoryczny, zaliczkowy. System ten przy praktycznem wykonywaniu nasunął daleko idące trudności techniczne i obliczeniowe. Nadaniu art. 1 punkty 8 i 9 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. mocy wstecznej od dnia 1 kwietnia 1931 r. nie należy zatem przypisywać takiego znaczenia iżby kwoty, nadpłacone emerytowi przy wypłatach miesięcznych rat uposażenia emerytalnego za ubiegłe miesiące do marca 1932 r. włącznie, o ile tylko wypłaty te zostały uskutecznione zgodnie z art. 25 ustawy emerytalnej w brzmieniu poprzednio obowiązującem, a ustalonym ustawą z dnia 18 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42 z 1931 r. poz. 380), miały być obecnie potrącone z bieżących rat uposażenia emerytalnego. Jeżeliby jednak przy ostatecznem obliczeniu na 1-go kwietnia 1932 r. w myśl punktu 8 okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 3 lipca 1931 r. L. D. I. 5897/5/31. w sprawie stosowania art. 25 ustawy emerytalnej według noweli z dnia 18 marca 1931 r. okazać się miało, że istnieje różnica na korzyść emeryta między częścią uposażenia emerytalnego, która została mu zatrzymana, a kwotą, o którą uposażenie emerytalne należało zmniejszyć, w takim razie, o ile różnica ta nie została jeszcze wypłacona, należy uskutecznić rozliczenie z emerytem na zasadzie art. 25 ustawy emerytalnej w nowem brzmieniu, obowiązującem na mocy ustawy z dnia 18 marca 1932 r. i przekazać dopłatę za okres 1 kwietnia 1931 r. — 1 kwiecień 1932 r. w granicach, dopuszczonych na podstawie tego nowego brzmienia wskazanego przepisu.

**Do art. 1 pkt. 16 ustawy.**

Wobec wykreślenia w art. 50 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. ustępu 5, zawodowym podoficerom, którzy przechodzą w stan spoczynku od dnia 1 kwietnia 1932 r. lub później, czas obowiązkowej służby wojskowej zalicza się normalnie do wysługi emerytalnej, podobnie, jak było to dotychczas w stosunku do zawodowych wojskowych (oficerów), czyli że okres ten wpływa nietylko na wysokość uposażenia emerytalnego, ale również na uzasadnienie samego prawa do emerytury.

**Do art. 2 i 3 ustawy.**

Wobec wyraźnego rozstrzygnięcia kwestji pozbawienia dodatków ekonomicznych na żonę emerytów, którym przed wejściem w życie ustawy z dnia 18 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 170) został przyznany w myśl art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6 z r. 1924, poz. 46) dodatek na żonę, poślubioną po przejściu w stan spoczynku, przy wydawaniu decyzyj, odmawiających tym emerytom wypłaty dodatku ekonomicznego na żonę, należy przytaczać obok art. 20 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu ustawy z dnia 18 marca 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42 z r. 1931 poz. 380) również art. 2 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239).

To samo dotyczy emerytów, przeniesionych w stan spoczynku przed dniem 1 kwietnia 1931 r. oraz wdów i sierot po takich emerytach, którym przed tą datą służyło prawo do emerytury według mnożnej, obowiązującej w w. m. Gdańsku, czego emeryci ci, względnie wdowy lub sieroty, zostały pozbawione na mocy art. 3 wskazanej ustawy z dnia 18 marca 1932 r.

Kwoty nadebrane przez emerytów, z tytułu otrzymywania po dn. 1 kwietnia 1931 r. dodatku ekonomicz-

nego na żonę, poślubioną po przeniesieniu w stan spoczynku, oraz przez emerytów, wdowy i sieroty z tytułu otrzymywania zaopatrzenia emerytalnego po 1-go kwietnia 1931 r. według mnożnej, obowiązującej w w. m. Gdańsku, winny być ściągnięte w trybie art. 5 ustawy emerytalnej.

**Do art. 6 ustawy.**

Przepisowi temu podlegają emeryci, którzy zostali przeniesieni w stan spoczynku przed dniem 1 kwietnia 1932 r. a więc również tacy, których przeniesienie w stan spoczynku nastąpiło dnia 31 marca 1932 r. Emeryci ci będą więc mieli prawo do uposażenia emerytalnego, skoro tylko odpowiadają warunkom ustawy emerytalnej w brzmieniu, jakie obowiązywało przed wejściem w życie ustawy z dnia 18 marca 1932 r. czyli w brzmieniu ogłoszonem w Dz. U. R. P. z roku 1931 Nr. 42, poz. 380 przyczem mają do nich zastosowanie odpowiednie przepisy art. 5 i 6 noweli ustawy z dnia 18 marca 1932 r. Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239). Uposażenie tych emerytów powinno być zatem wymierzane w wysokości, jaką przewidywał art. 19 ustawy emerytalnej w dawnem brzmieniu, nowe zaś zasady wymiarowe, ustalone w art. 1 punkt 7 ustawy z dnia 18 marca 1932 roku zgodnie z art. 6 tejże ustawy będą miały do tych emerytów zastosowanie dopiero od dnia 1 kwietnia 1933 r. Do tego czasu emeryci ci będą uiszczali jedynie opłatę, przewidzianą w art. 5 ustawy z dnia 18-go marca 1932 r. Takie rozstrzygnięcie wynika z okoliczności, iż aktem prawotwórczym, wedle którego należy oceniać właściwość przepisów miarodajnych dla ustalenia praw emerytalnych, jest moment przeniesienia w stan spoczynku, a nie data płatności pierwszej raty zaopatrzenia (art. 22 ustawy emerytalnej). W przytoczonych zaś wyżej przypadkach tą datą jest dzień 18 marca 1932 roku.

Te same zasady należy stosować do wdów i sierot, których mąż czy też ojciec zmarł w służbie czynnej lub został przeniesiony w stan spoczynku przed dniem 1 kwietnia 1932 r. niezależnie od tego czy samo przyznanie pensji wdowiej lub sierocej nastąpiło przed czy po 1 kwietnia 1932 r. Takie rozstrzygnięcie wynika z art. 60 ust. 1, art. 61 ust. 1 i art. 62 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. stanowiących o tem, że prawo do pensji wdowiej i sierocej jest prawem pochodnem i że podstawą obliczenia tych pensyj jest wysokość kwoty uposażenia emerytalnego, które zmarły mąż otrzymywał lub do którego miałby prawo w chwili śmierci.

Natomiast wszystkim emerytom, przeniesionym w stan spoczynku w dniu 1 kwietnia 1932 r. lub później, oraz wdowom i sierotom, które przed dniem 1 kwietnia 1932 r. nie miały prawa do zaopatrzenia emerytalnego i których mężowie ani ojcowie przed tą datą nie zostali przeniesieni w stan spoczynku, zaopatrzenie emerytalne powinno być wymierzane wyłącznie na zasadach ustawy emerytalnej w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 18 marca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239).

**Szef Biura Personalnego:**

(—) Dr. A. Owsionka.

---

## 29.

## ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 22 marca 1932 r.

**o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów, członków ich ich rodzin oraz emerytów.**

(Przedruk z Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 254, z dnia 31. III· 1932 r.).

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), art. 6 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107), oraz art. 43 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380) zarządza się co następuje:

§ 1. Państwowa pomoc lekarska przysługuje:

1) funkcjonarjuszom państwowym, wyszczególnionym w art. 1 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924), tak mianowanym na stałe, jak i do odwołania (prowizorycznym), jak również przeniesionym w stan nieczynny, względnie w stan rozporządzalności, z wyjątkiem funkcjonarjuszów państwowych- podlegających Ministrowi Komunikacji;

2) sędziom, prokuratorom i asesorom sądowym;

3) praktykantom w służbie administracyjnej oraz aplikantom sądowym;

4) nauczycielom, instruktorom i praktykantom publicznych ludowych szkół rolniczych, pozostającym na etacie Państwa;

5) emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym polskim, przeniesionym w stan spoczynku z powodu trwałej niezdolności do służby, przekroczonego wieku lub uzyskania prawa do pełnego uposażenia emerytalnego, tudzież tym emerytom, którzy zostali zwolnieni ze służby państwowej na innej zasadzie, ale w chwili zwolnienia mieli nabyte prawo do pełnego uposażenia emerytalnego, albo przekroczyli 60 lat życia, bądź też istniała co do nich podstawa w formie orzeczenia lekarskiego do przeniesienia w stan spoczynku z powodu trwałej niezdolności do służby; wyłączeni są od pomocy lekarskiej emeryci, którzy otrzymują uposażenie emerytalne z tytułu służby w charakterze funkcjonarjuszów państwowych, podległych Ministrowi Komunikacji, a nadto emeryci, którzy z tytułu swego zatrudnienia podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby w myśl obowiązujących przepisów, oraz emeryci, którzy przebywają w zakładach leczniczych dla umysłowo-chorych w myśl art. 42 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z 1931 r. Nr. 42, poz. 380).

6) członkom rodzin funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w p. 1), 2), 3) i 4), a mianowicie:

a) żonie, poza przypadkami, gdy pobiera uposażenie lub zaopatrzenie z instytucji państwowej, albo gdy jest sądownie separowana, a na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji;

b) mężowi zupełnie niezdolnemu do zarobkowania, na którego żona pobiera dodatek ekonomiczny;

c) dzieciom ślubnym i uprawnionym, tudzież pasierbom do ukończenia lat 18, oraz tym dzieciom i pasierbom po ukończeniu lat 18, na które właściwa władza przyznała prawo pobierania dodatku ekonomicznego;

wyłączeni są ci członkowie rodziny, którzy podlegają obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby w myśl obowiązujących przepisów.

Funkcjonarjusze państwowi (ust. 1 p. 1, 2, 3, 4), którzy korzystają z bezpłatnego urlopu, tracą prawo do państwowej pomocy lekarskiej na czas trwania tego urlopu; na ten okres czasu tracą również prawo do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej członkowie ich rodzin.

§ 2. Państwowa pomoc lekarska obejmuje:

1) poradę lekarską wraz z zapisaniem recepty;

2) pomoc lekarską, do której należą najniezbędniejsze zabiegi chirurgiczne, zabiegi w zakresie chorób gardła, nosa, uszu, oczu, zabiegi ginekologiczne, chirurgiczno-akuszeryjne, zabiegi w zakresie chorób skórnych i wenerycznych, oraz pomoc położniczą;

3) leczenie w szpitalach;

4) prześwietlanie promieniami Roentgena, niezbędne dla celów djagnostycznych przed dokonaniem zabiegu chirurgicznego i naświetlanie promieniami Roentgena w przypadkach, wymagających nieodzownie tego leczenia, oraz naświetlanie lampą kwarcową;

5) odnośnie do osób, wymienionych w § 1 ust. 1. p. 1) — 5), kąpiele i zabiegi balneoterapeutyczne za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych.

§ 3. Pomocy lekarskiej udzielają lekarze (położne), umówieni w tym celu przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

§ 4. Pomoc lekarska jest udzielana na podstawie „karty porady", którą chory otrzymuje za opłatą manipulacyjną w wysokości 50 groszy, uiszczaną znaczkiem stemplowym.

Osobom, wymienionym w § 1 p. 1, 2, 3, 4 i 6, wydaje kartę porady władza służbowa funkcjonarjusza po stwierdzeniu, że danej osobie przysługuje prawo korzystania z państwowej pomocy lekarskiej. Osobom powyższym, jeżeli przebywają poza siedzibą urzędowania funkcjonarjusza i nie mogą się zaopatrzyć w kartę porady u władzy służbowej, oraz emerytom, wymienionym w § 1 ust. 1, p. 5, wydaje kartę porady właściwa dla miejsca ich przebywania powiatowa władza administracji ogólnej po wykazaniu uprawnienia danej osoby do korzystania z państwowej pomocy lekarskiej.

W przypadkach wymagających śpiesznej pomocy lekarskiej pomoc ta musi być udzielona nawet bez przedstawienia karty porady, którą jednak należy doręczyć lekarzowi najpóźniej w ciągu dni trzech.

Na żądanie lekarza chory winien przedstawić dowód, stwierdzający tożsamość osoby chorego.

„Karta porady" jest ważna do końca tego miesiąca, w którym została wydana.

§ 5. Porady lekarskie udzielane bywają w miejscu wyznaczonem, w pewnych zgóry oznaczonych godzinach; jedynie obłożnie chorych odwiedza lekarz w ich mieszkaniu. Pomoc winna być udzielona zasadniczo w dniu wezwania, a w wypadkach ciężkich bezzwłocznie.

W przypadkach nagłych (np. krwotoki, złamania, otrucia i t. p.), o ile przybycie lekarza umówionego jest niemożliwe, można wezwać lekarza prywatnego. Koszty w tym przypadku (jedynie za pierwszą wizytę) ponosi Skarb Państwa według taryfy, przyjętej dla miejscowych lekarzy, po sprawdzeniu rachunku przez wojewódzką władzę administracji ogólnej.

W razie koniecznej potrzeby mogą lekarze umówieni kierować chorych do lekarza-specjalisty (umówionego); do lekarza specjalisty zamiejscowego (umowionego) może kierować tylko lekarz powiatowy.

§ 6. Naświetlania lampą kwarcową mogą być stosowane tylko na podstawie polecenia lekarza powiatowego oraz mogą się odbywać jedynie w szpitalach lub ośrodkach zdrowia w okresie od dnia 15 września do dnia 15 maja; jedynie w przypadkach gruźlicy chirurgicznej naświetlania lampą kwarcową mogą się odbywać przez cały rok.

Zezwoleń na leczenie promieniami Roentgena udziela na wniosek lekarza umówionego wojewódzka władza administracji ogólnej.

Za naświetlania lampą kwarcową oraz za naświetlania i prześwietlania promieniami Roentgena Skarb Państwa opłaca 50% taksy, ustanowionej dla tychże zabiegów w szpitalach publicznych, 50% tej taksy płaci funkcjonarjusz państwowy.

§ 7. Leczenie szpitalne osób, wymienionych w § 1, przeprowadza się:

a) w szpitalach publicznych (art. 5 i 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o zakładach leczniczych — Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 382);

b) w innych zakładach leczniczych, uznanych dla tego celu przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Funkcjonarjuszom państwowym, wymienionym w § 1 ust. 1 p. 1, 3 i 4, do X grupy uposażenia włącznie, sędziom i prokuratorom, asesorom sądowym oraz członkom rodzin tych osób przysługuje leczenie w szpitalu według klasy II, wszystkim innym funkcjonarjuszom państwowym oraz członkom ich rodzin — według klasy III.

Emerytowani funkcjonarjusze państwowi otrzymują leczenie w szpitalu według tej klasy, która przysługiwała im w chwili przeniesienia w stan spoczynku.

Za leczenie w szpitalu publicznym Skarb Państwa uiszcza 75 % opłaty dziennej, obowiązującej w danym szpitalu.

Za leczenie w zakładzie leczniczym, wymienionym w ust. 1 pkt. b), Skarb Państwa uiszcza 75% kosztów, obliczonych wedle przeciętnej opłat dziennych, obowiązujących w szpitalach publicznych na obszarze tego województwa, w którego obrębie leczenie się odbyło. W przypadkach, gdy przeciętna opłata dzienna wyższa jest niż opłata dzienna, obowiązująca w danym zakładzie leczniczym, — Skarb Państwa uiszcza 75% opłaty dziennej tego zakładu.

Powyższe kwoty leczenia Skarb Państwa ponosi z reguły tylko w przypadkach, gdy leczenie miało miejsce na podstawie „karty skierowania" (§ 8);

w innych przypadkach może Minister Spraw Wewnętrznych w drodze wyjątku przyznać zwrot kosztów leczenia w szpitalu publicznym w wysokości, nieprzekraczającej 75% dziennej opłaty szpitalnej, w szpitalu tym obowiązującej, bądź w zakładzie leczniczym, wymienionym w ust. 1 p. b — do wysokości w poprzednim ustępie ustalonej.

Wysokość przeciętnej opłat dziennych, przewidzianej w ustępach poprzednich, ustala wojewoda i ogłasza w Dzienniku Wojewódzkim.

§ 8. Umieszczenie chorego w szpitalu publicznym względnie w zakładzie leczniczym uznanym następuje na podstawie karty skierowania, którą na wniosek lekarza umówionego wydaje lekarz powiatowy:

1. w przypadku choroby zakaźnej;
2. w razie potrzeby zabiegu lekarskiego, którego wykonanie w domu chorego powoduje wyższe koszty, aniżeli koszty leczenia w szpitalu;
3. o ile chory nie posiada w domu należytej opieki;
4. w przypadkach, kiedy opieka szpitalna jest niezbędnie potrzebna.

W przypadku nagłym chory może być umieszczony w szpitalu bez karty skierowania, którą jednak należy doręczyć zarządowi szpitala w ciągu tygodnia. Konieczność umieszczenia w tym przypadku chorego stwierdza właściwy lekarz powiatowy na podstawie aktów szpitalnych.

§ 9. Leczenie szpitalne, określone w § 7 ust. 1, może trwać co do funkcjonarjuszów państwowych, wymienionych w § 1 ust. 1 p. 1 — 5), najdłużej pół roku, co do członków ich rodzin — najdłużej trzy miesiące w ciągu roku kalendarzowego.

§ 10. Pomocy położniczej udziela się w mieszkaniu położnicy, bądź w zakładach leczniczych, wymienionych w § 7.

Pomocy położniczej w mieszkaniu udziela położna umówiona, opłacana przez Skarb Państwa; pozatem położnicy przysługuje zwrot udowodnionych wydatków, związanych z porodem (niezbędne leki, środki opatrunkowe i t. p.) do wysokości, nieprzekraczającej 25% przeciętnej opłaty dziennej, określonej w § 7 — za dni 10.

W razie niemożności udzielenia pomocy położniczej przez położną umówioną, Skarb Państwa zwraca udowodnione wydatki, związane z porodem, odbytym w mieszkaniu położnicy (niezbędne leki, środki opatrunkowe i t. p.) do wysokości, nieprzekraczającej 75% przeciętnej opłaty dziennej, określonej w § 7 — za przeciąg dni 10.

W razie odbycia porodu w zakładzie leczniczym mają analogiczne zastosowanie przepisy, podane w § 7 o leczeniu szpitalnem.

§ 11. Zezwolenia na korzystanie z kąpieli lub zabiegów balneoterapeutycznych za pół ceny w państwowych zakładach zdrojowych będą udzielane przez zarząd zakładu zdrojowego na podstawie zaświadczenia lekarza powiatowego, stwierdzającego konieczność kąpieli, względnie zabiegów, oraz ich liczbę.

§ 12. Koszty leków i środków opatrunkowych pokrywa Skarb Państwa jedynie w przypadku, gdy są zużyte przez lekarzy umówionych w przychodniach i gabinetach lekarskich.

§ 13. Poza świadczeniami, wymienionemi w poprzednich paragrafach, funkcjonarjusze państwowi i członkowie ich rodzin korzystać mogą, za zwrotem kosztów, z zakładów i urządzeń, które ewentualnie zostaną zorganizowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych na zasadach samowystarczalności, względnie korzystać z taryf ulgowych w zakładach leczniczych specjalnych, subwencjonowanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, z któremi zawarte zostaną specjalne umowy.

§ 14. Koszty przejazdu lekarzy do obłożnie chorego (w obie stony) oraz koszt przewiezienia obłożnie chorego do lekarza lub szpitala (w jedną stronę) pokrywa Skarb Państwa.

Za przewiezienie obłożnie chorego pozamiejscowego do lekarza lub szpitala koszty podwody będą opłacane względnie zwracane w wysokości, nieprzekraczającej 50 groszy za przejechany kilometr. O ile podróż odbyła się koleją, będą zwrócone koszty biletu tej klasy, która przysługuje mu przy przesiedleniu służbowem. Koszty podróży lekarza zwracane będą stosownie do umowy.

§ 15. Opłaty, przewidziane w §§ 4, 6 7 i 13, oraz ograniczenie czasu leczenia w zakładach leczniczych, przewidziane w § 9, nie mają zastosowania, gdy pomoc lekarska następuje wskutek nieszczęśliwego wypadku, doznanego przez funkcjonarjusza państwowego w czasie i wskutek pełnienia służby.

§ 16. Jeżeli zostanie stwierdzone, że wezwanie lekarza do chorego było nieuzasadnione, dany funkcjonarjusz obowiązany będzie zapłacić honorarjum lekarza w wysokości, przyjętej zasadniczo dla lekarzy miejscowych, jako też inne koszty, z wizytą lekarską związane.

§ 17. Państwowa pomoc lekarska, unormowana niniejszem rozporządzeniem, jest zorganizowana jedynie w granicach Państwa Polskiego, a na obszarze Wolnego Miasta Gdańska przysługuje osobom, wymienionym w § 1, jedynie w przypadku, gdy pełnią one służbę względnie mieszkają na obszarze tego miasta.

§ 18. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje aż do odwołania.

Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1926 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów, ich rodzin oraz emerytów (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 555).

Prezes Rady Ministrów: **A. Prystor**

Minister Spraw Wewnętrznych: **Bronisław Pieracki**

Minister Sprawiedliwości: **Czesław Michałowski**

Minister Skarbu: **Jan Piłsudski.**

**30.**

Ministerstwo Skarbu.

Nr. D. I - 5401/Em/31. Warszawa, dnia 17 II 1932 r.

Do

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w miejscu

**w sprawie opłat emerytalnych.**

W związku z pismem z dnia 26 sierpnia 1930 r. L. II. 16131/30 i z dnia 10 grudnia 1931 r. L. B. P. 3037/31 Ministerstwo Skarbu wyjaśnia co następuje:

W myśl punktu b) art. 38 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. w brzmieniu obowiązującem od dnia 1 kwietnia 1929 r. czas urlopu bez uposażenia, jeżeli udzielony został nauczycielowi dla pracy w szkolnictwie prywatnem lub instytucji społecznej, zajmującej się szerzeniem oświaty pozaszkolnej, liczy się do wysługi emerytalnej, nauczyciel ten winien jednak za czas takiego urlopu uiścić opłatę emerytalną przewidzianą w art. 7 ustawy emerytalnej.

Wynika z tego, że nauczyciel, który pragnie, aby czas takiego urlopu bez uposażenia był mu zaliczony do wysługi emerytalnej bez żadnej zwłoki przy przeniesieniu go w stan spoczynku, powinien w swym własnym interesie wymienioną opłatę emerytalną uiścić już podczas czynnej służby, względnie przed przeniesieniem w stan spoczynku. Interesowany nauczyciel może zatem uiszczać opłatę emerytalną także w czasie, gdy pozostaje na takim urlopie bez uposażenia.

Czy zaś uiszczenia wymienionej opłaty dokonał on gotówką odrazu w całości, czy też na jego prośbę przez potrącanie z uposażenia służbowego ratami, a w takim razie, w jakiej ilości rat i wysokości, jest w istocie swej wobec powyższego bez znaczenia i można pozostawić to w zupełności swobodnemu zadeklarowaniu interesowanego nauczyciela według jego uznania.

Ponieważ za czas urlopu, o którym mowa, nauczyciel winien uiścić opłatę emerytalną, jak przewiduje ją art. 7 ustawy emerytalnej, oraz z uwagi, że w myśl punktu b) art. 6 ustawy uposażeniowej czas takiego urlopu zalicza się do czasu okresu posunięć do wyższych szczebli w obrębie danej grupy uposażenia służbowego. opłata emerytalna za czas wymienionego urlopu winna być uiszczona w takiej wysokości, w jakiej byłaby potrącona, gdyby nauczyciel w tym czasie był na służbie, a nie na urlopie bez uposażenia. Winna więc ona za czas urlopu pomiędzy dniem 1. października 1923 r. do 31. marca 1931 r. wynosić 3%, a od dnia 1. kwietnia 1931 r. począwszy — 5% podlegającego opłacie emerytalnej uposażenia służbowego według tej grupy i tego szczebla, któreby z odpowiedniemi dodatkami interesowany nauczyciel otrzymywał, gdyby w owym czasie był w służbie czynnej bez przerwy. Ponieważ w takim razie przez przeciąg jednego roku opłacałby również połowę różnicy w wysokości uposażenia na skutek osiągnięcia wyższej grupy lub szczebla, względnie na skutek uzyskania lub podwyższenia dodatku zaliczanego do emerytury, połowę różnicy takiej, jeżeliby wynikła, winien uiścić także za czas omawianego urlopu bez uposażenia.

Od uiszczenia opłat emerytalnych za czas takiego urlopu wolni są natomiast ci nauczyciele, którzy urlop ten odbyli w charakterze nauczycieli tymczasowych, albo o ile odbyli go przed dniem 1. października 1923 r. art. 7 ustawy emerytalnej obowiązuje bowiem dopiero od dnia 1 .października 1923 r. i nie ma zastosowania do funkcjonarjuszów prowizorycznych.

Wyjaśnieniem niniejszem uchyla Ministerstwo Skarbu ustęp przedostatni wyjaśnienia swego z dnia 23 kwietnia 1930 r. L. D. I. 2495/5/30.

(—) **Jan Około-Kułak.**

Dyrektor Departamentu.

---

Ministerstwo Skarbu.

L. D. I-5401/Em/31. Warszawa, dn. 17. lutego 1932 r.

Śląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu
(Wydział Skarbowy)

w Katowicach.

wślad reskryptu z dnia 23 kwietnia 1930 r. L. D. I. 2495/5/30 przesyła się do wiadomości i stosowania.

**Naczelnik Wydziału:**

(—) A. Lincker.

(Do L. O. P. I-1601/7.).

---

**31.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

## Okólnik Nr. 58

z dnia 9 kwietnia 1932 r. (I. R.-3865/32)

**o dietach przy przesiedlaniu urzędników emerytowanych.**

Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 31 marca 1932 roku Nr. D. I. 13669/Em/32 wyjaśniło, że funkcjonarjuszowi, który dokonał przesiedlenia w myśl postanowienia art. 21 ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 42 z r. 1931, poz. 380) nie przysługują diety, albowiem dokonanie przesiedlenia przez emeryta nie może być uważane za podróż służbową, jak to ustalił Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 2 grudnia 1930 r. L. Rej. 195/29 w sprawie D-ra Jana Komorka.

Powyższe wyjaśnienie Ministerstwo podaje do wiadomości i stosowania.

**Naczelnik Wydziału:**

(—) A. Nowak.

---

32.

Wojewoda Śląski. Katowice, dnia 25 maja 1932 r.
L: O. P. II-1134.

OKÓLNIK Nr. 2.

Do
Dyrekcyj Państwowych zakładów kształcenia nauczycieli
w Województwie Śląskiem

**w sprawie programu pracy i zajęć w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli w Województwie Śląskiem w roku szkolnym 1932/33.**

Wobec stwierdzonego nadmiaru kandydatów dyplomowanych na nauczycieli szkół powszechnych zarządzam od dnia 1. lipca 1932 roku co następuje:

1. Zawiesza się od dnia 1. lipca 1932 r. wpisy na I. kurs w państwowych zakładach kształcenia nauczycieli.
2. W związku z tem zwrócą Dyrekcje zakładów uwagę zgłaszających wpis, że wobec zawieszenia wpisów na kurs I. seminarjów mogą zapisywać się do klasy czwartej szkół średnich ogólnokształcących na podstawie egzaminu wstępnego, względnie do szkół zawodowych.
3. Od dnia 1. lipca 1932 r. zawiesza się egzaminy dla eksternów, organizowane w myśl postanowień §§ 27—50 regulaminu seminarjalnego egzaminu dojrzałości (Dz. Urz. W. O. P. z dnia 30. kwietnia 1925 r. Nr. 4, poz. 59). Reprobowani kandydaci przed dniem 1. lipca 1932 r. będą mogli ewentualnie egzamin ten powtórzyć w przyszłym roku szkolnym.
4. Powyższe zarządzenia nie dotyczą seminarjum ochroniarskiego.
5. Wskutek zawieszenia wpisów na I. kurs seminarjów nauczycielskich okażą się niektóre siły nauczycielskie zbędnemi w zakładach.

Wychodząc z założenia, że nikt z nauczycielstwa kwalifikowanego wymienionej kategorji szkół nie może stracić pracy w roku 1932/33 Wydział Oświecenia Publicznego siły nauczycielskie, które okażą się zbędnemi w roku szkolnym 1932/33 w jednym zakładzie przydzieli do innego zakładu tej samej kategorji, względnie do szkół średnich ogólnokształcących, ewentualnie do szkół powszechnych w tej samej miejscowości za ich zgodą lub bez zgody z zachowaniem liczby godzin obowiązującej nauczyciela na dotychczasowem miejscu służbowem.

Dyrekcje przedłożą do dnia 10. czerwca br. wykaz imienny tych sił nauczycielskich, które okażą się zbędnemi w zakładach z podaniem ich stanu (wolny czy żonaty) przy równoczesnem dołączeniu ich wykazu stanu służby i wykazu kwalifikacyjnego.

Wojewoda.
(—) **Dr. Grażyński,**

---

33.

Wojewoda Śląski. Katowice, dnia 25 maja 1932 r.
L: O. P. II-192.

OKÓLNIK Nr. 6.

Do
Powiatowych Urzędów Szkolnych i Rad Szkolnych Powiatowych
w Województwie Śląskiem

**w sprawie organizacji szkolnictwa powszechnego i zwinięcia I. klas. w szkołach wydziałowych w części cieszyńskiej Województwa Śląskiego w roku szkolnym 1932/33.**

Celem należytego zorganizowania programu pracy w szkolnictwie powszechnem Województwa Śląskiego w roku szkolnym 1932/33 zarządzam w sprawie w nagłówku wymienionej co następuje:

1) Nie przewiduje się na razie zmian w organizacji publicznych szkół powszechnych.

2) W oddziale I. publicznych i prywatnych szkół powszechnych bez względu na język nauczania przewiduje się wprowadzenie od dnia 1 września 1932 r. nowego programu nauki, który zostanie w swoim czasie ogłoszony.

3) Nauka języka obcego nowożytnego (niemieckiego) pozostaje nadal przedmiotem nauki w szkołach powszechnych, jak również nauka języka polskiego jako przedmiotu w szkołach dla mniejszości językowej niemieckiej.

4) Plany godzin i programy nauki innych oddziałów pozostają w roku szkolnym 1932/33 bez zmiany.

5) Od dnia 1 września 1932 r. znosi się w części cieszyńskiej Województwa Śląskiego pierwsze klasy w publicznych i prywatnych szkołach wydziałowych.

Jeżeli publiczna lub prywatna szkoła wydziałowa połączona jest z 5-klasową szkołą powszechną, należy pierwszą klasę szkoły wydziałowej przekształcić na oddział VI. (szósty) szkoły powszechnej i wprowadzić program naukowy dla oddziału VI. szkoły powszechnej siedmioklasowej.

6) W publicznych szkołach wydziałowych w części cieszyńskiej Województwa Śląskiego, nie mających podbudowy szkoły powszechnej, należy przekształcić klasę I. (pierwszą) szkoły wydziałowej na oddział VI (szósty) szkoły powszechnej, o której zaistnieniu przy danej szkole wydziałowej zadecyduje Wydział Oświecenia Publicznego na wniosek Rady Szkolnej Powiatowej. Wniosek powyższy należy przedłożyć Wydziałowi Oświecenia Publicznego w terminie do dnia 20-go czerwca 1932 r.

7) Nauczycieli, dla których wskutek zwinięcia I. klas w szkołach wydziałowych w cieszyńskiej części Województwa Śląskiego — nie będzie zatrudnienia w szkołach wydziałowych, przydzieli Wydział Oświecenia Publicznego w roku szkolnym 1932/33 do szkolnictwa powszechnego, przyczem będzie uwzględniał w miarę możności przeniesienie ich do szkół powszechnych w danej miejscowości. Wnioski w powyższej sprawie przedłożą Rady Szkolne Powiatowe Wydziałowi Oświecenia Publicznego w terminie do dnia 20-go czerwca 1932 r.

8) Zarządzenia powyższe od punktu 5—7 nie dotyczą szkół wydziałowych, utrzymywanych przez związki komunalne w górnośląskiej części Województwa Śląskiego.

(—) **Dr. Grażyński,**
Wojewoda.

**34.**

Wojewoda Śląski. Katowice, dnia 24 maja 1932 r.
L: O P. III-2572/2.

**OKÓLNIK Nr. 7.**

Do
Dyrekcyj wszystkich szkół średnich ogólnokształcących państwowych, komunalnych i prywatnych
w Województwie Śląskiem

**w sprawie zmian programów i planów nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących oraz organizacji roku szkolnego 1932/33.**

Z początkiem roku szkolnego 1932/33 zarządzam następujące zmiany programów i planów nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących Województwa Śląskiego.

W uruchomionych w roku szkolnym 1932/33 pierwszych klasach gimnazjów państwowych i komunalnych będzie się stosować program nauczania i plany lekcyjne, obowiązujące w 5-tym oddziale publicznych szkół powszechnych.

W związku z powyższem nie będzie się przeprowadzać egzaminów wstępnych do I. klasy gimnazjalnej.

Na otworzenie klasy I. zezwala się tylko w razie zgłoszenia się wystarczającej liczby dzieci miejscowych. W żadnym wypadku nie należy tworzyć oddziałów równoległych klasy I.

Pozostałą młodzież, zgłaszającą się do klasy I-szej gimnazjum należy skierowywać do 5-tej klasy szkół powszechnych. Dyrekcje zechcą pouczyć rodziców uczniów (uczenic), że plany nauczania i uprawnienia I-szej klasy gimnazjów nie będą się różniły od uprawnień i planów nauczania 5-go oddziału szkoły powszechnej, w której ponadto, w przeciwieństwie do szkół średnich, nie uiszcza się taksy administracyjnej.

(—) **Dr. Grażyński,**
Wojewoda.

**35.**

Urząd Wojewódzki Śląski
Wydział Oświecenia Publicznego.
L.: O. P. IV - 1284/4.

Katowice, dnia 13. kwietnia 1932 r.

**Pismo okólne.**

Do
Kierownictw publicznych szkół dokształcających zawodowych
w Województwie Śląskiem

**w sprawie wynagrodzenia nauczycieli ubocznych publicznych szkół dokształcających zawodowych.**

Zawiadamiam, że Śląska Rada Wojewódzka na posiedzeniu w dniu 4. kwietnia 1932 r. powzięła następującą uchwałę:

„Śląska Rada Wojewódzka uchwala, by począwszy od dnia 1-go kwietnia 1932 r. dodatek wojewódzki do wynagrodzenia ubocznych nauczycieli i kierowników szkół dokształcających zawodowych wynosił 20%“.

Za Wojewodę:
(—) **Dr.Ręgorowicz**
Naczelnik Wydziału.

**36.**

**WYJAŚNIENIE**

**w sprawie ubezpieczenia lekarzy szkół państwowych.**

Wydział Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Wydziałem Pracy i Opieki Społecznej wyjaśnia wątpliwości, dotyczące obowiązku ubezpieczenia kontraktowych lekarzy szkół państwowych na Śląsku Górnym i Cieszyńskim:

Kontraktowi lekarze szkół państwowych **zasadniczo podlegają** ubezpieczeniu w Zakładzie Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, chyba, że odpowiadałą przepisowi art. 5 pkt. 3 rozporządzenia Prezydenta Rz. P. z dnia 24. XI. 1927 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 106, poz. 911) o ubezpieczeniu pracowników umysłowych; o ile bowiem czynności, uzasadniające obowiązek ubezpieczenia, stanowią zajęcie uboczne, przynoszące dochód niższy, niż inne czynności zarobkowe, nieuzasadniające obowiązku ubezpieczenia, wówczas osoby te nie podlegałyby obowiązkowi ubezpieczenia. Ponadto po myśli art. 6 pkt. 3 mają lekarze prawo żądać zwolnienia ich od obowiązku ubezpieczenia. Zwolnienie na podstawie art. 6 nie przysługuje „ipsa lege“ lecz na żądanie, zatem obowiązek ubezpieczenia a wobec tego i płacenia składek istnieje do końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego zgłoszenie żądania zwolnienia.

Na górnośląskiej części Województwa Śląskiego lekarze nie podlegają ubezpieczeniu na wypadek choroby, natomiast podlegają oni temu ubezpieczeniu na cieszyńskiej części Województwa Śląskiego i to na podstawie art. 3 ustawy z dnia 19. V. 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272) o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

W ubezpieczeniu pracowników umysłowych opłaca składkę:

a) przy wynagrodzeniu miesięcznem do 60,— zł. pracodawca w całości.
b) przy wynagrodzeniu miesięcznem od 60 zł. do 400 zł. pracodawca 3/5, a pracownik 2/5,
c) przy wynagrodzeniu miesięcznem od 400 zł. do 800 zł. pracodawca i pracownik po połowie,
d) przy wynagrodzeniu miesięcznem ponad 800 zł. pracodawca 2/5, a pracownik 3/5.

W ubezpieczeniu na wypadek choroby według ustawy z dnia 19. V. 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272) opłaca po myśli art. 47 ust. 1 tej ustawy 2/5 składki ubezpieczony a 3/5 pracodawca.

**37.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

**Okólnik Nr. 50**
z dnia 23 marca 1932 r. (I. WF. 1204/32).

**w sprawie prenumeraty miesięcznika „Wychowanie Fizyczne“.**

Ministerstwo podaje do wiadomości, że Redakcja i Administracja miesięcznika „Wychowanie Fizyczne“ przeniesiona została z Poznania do Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego w Warszawie, na Bielanach i że z dniem 1 kwietnia b. r. miesięcznik ten wychodzić będzie pod redakcją pułkownika dra Zygmunta Gilewicza, dyrektora C. Instytutu Wych. Fiz.

„Wychowanie Fizyczne“ jest jedynem w Polsce poważnem czasopismem, poświęconem zagadnieniom higjeny szkolnej i wychowania fizycznego. Pragnie ono służyć przedewszystkiem potrzebom szkół w sprawach naukowych, wychowawczych, higjenicznych i metodycznych, związanych z całokształtem wychowania fizycznego.

Ze względu na ten charakter pisma oraz jego dużą użyteczność dla szkół oraz szerokich kół nauczycielstwa i lekarzy szkolnych polecam Dyrekcjom wszystkich państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli i średnich szkół zawodowych zaprenumerowanie tego czasopisma, przyczem przypominam, iż koszty prenumeraty opłacone być powinny z funduszu gier i zabaw, pozostającego w dyspozycji dyrekcyj.

Jednocześnie zachęcam gorąco Panów Inspektorów Szkolnych oraz dyrekcje wszystkich szkół prywatnych do zainteresowania się tem cennem czasopismem i do zaabonowania go.

(Adres Redakcji i Administracji miesięcznika „Wychowanie Fizyczne“: Warszawa 21 — Bielany. Centr. Instytut Wychowania Fizycznego. Prenumerata roczna wynosi 14 złotych).

Podsekretarz Stanu:
(—) **Kazimierz Pieracki.**

---

**38.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. I. Org.-2540/32. Warszawa, dnia 21. IV. 1932 r.

**W sprawie zniżki taryfowej dla młodzieży szkolnej przy wycieczkach Wisłą.**

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że zarząd Żeglugi Rzecznej „Vistula“ w Warszawie wprowadza od dnia 15 maja b. r. specjalnie zniżoną taryfę turystyczną, która przewiduje na wszystkich linjach pomiędzy Sandomierzem, Warszawą i Gdańskiem zniżki dla uczącej się młodzieży przy grupowych przejazdach do 60% od taryfy normalnej.

Bliższych informacyj udziela Zarząd Warszawa — Sewerynów 3.

Naczelnik Wydziału.
(—) **Kazimierz Dubiel.**

---

**39.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. I WF-1574/32.

Warszawa, dnia 7 kwietnia 1932 r.

**W sprawie organizowania kolonij i półkolonij letnich.**

W ciężkich przełomowych czasach, w jakich żyjemy, na całem społeczeństwie ciąży obowiązek dokonania jaknajwiększego wysiłku, by ratować zagrożone zdrowie fizyczne dziatwy i młodzieży szkolnej.

Okólnikiem z dnia 31 października r. ub. Nr. I WF-8320/31 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 11 z roku 1931, poz. 130) poleciłem organizowanie we wszystkich szkołach masowego dożywiania niezamożnej dziatwy szkolnej. Ze sprawozdań, otrzymywanych z Kuratorjów, z dużem zadowoleniem dowiaduję się, że przeciętnie około 15% dziatwy i młodzieży korzysta z dobrodziejstw dożywiania, otrzymując bezpłatnie lub za drobną opłatą ciepłą strawę w szkole.

Dobrze pojętem uzupełnieniem tej akcji dożywiania dziatwy szkolnej będzie organizowanie na możliwie szerszą skalę szkolnych kolonij i półkolonij letnich. Dążyć przeto należy przy wykorzystaniu jaknajdalej idącej akcji społecznej, by każde dziecko miejskie, a zwłaszcza wielkomiejskie z liczby tych, które nie mogą na koszt rodziny wyjechać na wieś, było w stanie to uczynić przy pomocy instytucyj i organizacyj szkolnych lub pozaszkolnych.

Polska wprawdzie zalicza się do krajów rolniczych, jednak około 27% jej ludności mieszka w miastach, stąd blisko miljon dziatwy w wieku szkolnym tego wyjazdu potrzebuje.

Przypomnieć pragnę, że pomoc Rządu w tej akcji w roku bieżącym niestety nie dosięgnie nawet kwoty zeszłorocznej, to jest miljona złotych, co według sprawozdań stanowiło prawie dziesiątą część wydatków, poniesionych ogółem przez społeczeństwo na cele szkolnych kolonij letnich. Wysiłek społeczny, działalność różnych towarzystw do spraw kolonij letnich, zabiegi w tym celu kół rodzicielskich szkolnych winny się tem mocniej zaznaczyć i do ożywienia akcji w tym kierunku wzywam najgoręcej cały ogół nauczycielstwa.

Polecam przytem traktowanie sprawy kolonij szkolnych letnich również jako jedno z zadań wychowawczego oddziaływania szkoły. Dyrekcje i kierownictwa szkół winny się przeto interesować, w jaki sposób sprawa wychowawcza została zorganizowana na szkolnych kolonjach letnich.

Zaznaczam również, że wszelkie zwracanie się o zapomogę na powyższe cele ze strony dyrekcyj i kierownictw szkół, kół rodzicielskich szkolnych, czy też towarzystw i instytucyj do władz szkolnych II. lub III. instancji uważam za bezcelowe. Zapomogi Rządu rozdziela Rada Centralna do spraw kolonij letnich przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej, w której bierze udział delegat Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Odpowiedni przydział otrzymują wojewódzkie komisje do spraw kolonij letnich, dokąd należy kierować podania, szczegółowo umotywowane.

Z dodatkową pomocą winny przyjść Kuratorja i Inspektoraty szkolne, zezwalając po porozumieniu z gminami, gdy chodzi o lokale szkolne publicznych szkół powszechnych, wykorzystywanie ich na cele kolonijne.

Zwracam też uwagę, że osoby czy instytucje, organizujące kolonje letnie dla dzieci, znajdą potrzebne wskazówki w dwóch wydawnictwach, poświęconych tej sprawie, a mianowicie: w „Podręczniku dla organizatorów kolonij letnich dla dzieci" — wydawnictwie Związku Polskich Towarzystw kolonij letnich i instytucyj, kolonje organizujących — Warszawa, 1930, oraz w „Instrukcji dla kolonij letnich" — Poznań 1931, nakład Okręgowego Związku Kas Chorych.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Kazimierz Pieracki.**

---

**40.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Nr. I. WF-1830/32. Warszawa, dnia 20 kwietnia 1932.

**W sprawie ulg kolejowych dla kolonij letnich.**

W związku z pismem z dnia 7 kwietnia 1932 r. (Nr. I WF-1574/32) w sprawie organizowania kolonij i półkolonij letnich zawiadamiam, iż Pan Minister Komunikacji decyzją z dnia 2 kwietnia 1932 r. (Dziennik Taryf i Zarządzeń Kolejowych 1932, Nr. 22, poz. 155) zarządził, by w roku bieżącym (w okresie czasu od 1 maja do 1 listopada 1932 r.) dzieci wyjeżdżające na kolonje letnie bez względu na wiek mogły korzystać z 75% zniżki od cen normalnych przy przejazdach kolejami państwowemi w wagonach III. klasy pociągów osobowych grupami, składającemi się co najmniej z 10 osób.

Na każde 10 dzieci jedno dziecko przewozić się będzie bezpłatnie.

Poza tem personel nadzorczy, towarzyszący dzieciom, będzie mógł korzystać również z ulgi powyższej (1 osoba na 10 dzieci).

Przewóz bagażu w ilości 10 kg. na osobę odbywać się będzie za opłatą ¼ taryfy normalnej.

Naczelnik Wydziału:
(—) **J. Błoński.**

---

**41.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.

Ne. I WF-1934/32. Warszawa, dnia 2 maja 1932 r.

**W sprawie wakacyjnego kursu harcerskiego dla nauczycielek.**

Główna Kwatera Żeńska Związku Harcerstwa Polskiego w porozumieniu z Ministerstwem Wyznań Relegijnych i Oświecenia Publicznego organizuje w czasie od dnia 4 do 31 lipca 1932 r. włącznie 4-tygodniowe kursy harcerskie dla nauczycielek szkół średnich i powszechnych.

W kursach mogą wziąć udział zarówno te nauczycielki, które już w harcerstwie pracowały, jak i te, które do pracy harcerskiej zamierzają przystąpić.

Program kursu obejmuje wymagania od drużynowych Związku Harcerstwa Polskiego. Teren kursu: Runowo Kraińskie (Wielkopolska), stacja kolejowa na miejscu. Opłata za kurs i utrzymanie na nim wynosi 80 złotych, z których 10 złotych należy przesłać przy zgłoszeniu, resztę (70 zł.) opłacić w dniu przybycia na kurs. Koszty przejazdu ponoszą uczestniczki. Zgłoszenia przyjmuje **do dnia 10 czerwca r. b. Główna Kwatera Żeńska Z. H. P. — Warszawa, ul. Zielna 35 m. 9.**

W zgłoszeniu należy uwzględnić:

1. imię, nazwisko, wiek, wyznanie, adres, szkołę, w której pracuje (specjalność), swój dotychczasowy stosunek do harcerstwa;
2. zobowiązanie przestrzegania regulaminu i zarządzeń Kierownictwa kursu;
3. świadectwo lekarskie.

Uczestniczki kursów mieszkać będą pod dachem, przewidziany jest tydzień obozowania pod namiotami.

Ekwipunek osobisty uczestniczki kursu jest następujący: plecak, bielizna osobista, 2 prześcieradła, poszewka na siano, siennik, 2 koce, kostjum gimnastyczny i kąpielowy, sukienka szara (płócienny mundur harcerski), kapelusz szyty szary albo biały (wzgl. beret szary lub granatowy), wygodne obuwie, sweter wełniany, przybory toaletowe, przybory do szycia, przybory do pisania (blok, ołówek), przybory do jedzenia (menażka albo 2 talerze, kubek, widelec, nóż, łyżka, łyżeczka), ściereczka do naczynia, świeca, zapałki, 5 metrów sznurka, kawałek drutu. — Pożądane: płaszcz nieprzemakalny, kąpielowe pantofle, latarka elektryczna, nóż skautowy, gwizdek, kompas, łopatka-saperka, siekierka, mały instrument muzyczny, piłka, aparat fotograficzny i t. p.

Kandydatki przyjęte na kurs otrzymają zawiadomienie i bardziej szczegółowe informacje.

Naczelnik Wydziału:
(—) **J. Błoński.**

---

**42.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

Dnia 29 kwietnia 1932 roku.
Nr. I WF-1930/32.

**Wycieczki szkolne do Gdańska.**

W związku z licznemi zgłoszeniami wycieczek do wolnego m. Gdańska i z pewnemi trudnościami, powstałemi w oprowadzeniu tych wycieczek po wolnem mieście Gdańsku, zarządzam, by w sezonie bieżącym organizatorzy wycieczek dokonywali staranniejszego doboru młodzieży, pragnącej zwiedzić wolne miasto Gdańsk, a mianowicie:

1) Wycieczki do Gdańska należy organizować głównie dla młodzieży starszej, uświadomionej co do roli Gdańska i jego stosunku do Polski i umiejącej patrzeć na zabytki architektoniczne tego miasta;

2) Wygląd zewnętrzny oraz zachowanie się uczestników winny być takie, by wobec narodowości obcej nie przynosiły ujmy polskiej młodzieży szkolnej, za co też ponoszą odpowiedzialność organizatorzy wycieczek,

3) Wobec pewnych trudności przy uzyskiwaniu wizy na prawo wjazdu do Gdańska na wykazach zbiorowych nawet z poświadczeniem obywatelstwa polskiego, pożądane jest, by każdy uczestnik wycieczki szkolnej posiadał dowód osobisty z potwierdzeniem obywatelstwa polskiego, co mu ułatwi wjazd na teren wolnego miasta Gdańska.

4) Pożądanem jest, by strój uczestników wycieczek posiadał jak najmniej oznak, przypominających ten lub inny uniform.

5) Zgłoszenia wycieczek należy przesyłać do Biura informacyjnego do spraw wycieczkowych i turystycznych w Gdańsku (Dworzec Główny — poczta polska) co najmniej na dni 10 przed zamierzonym wyjazdem.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Kazimierz Pieracki.**

---

**43.**

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego.
Warszawa.

dnia 21 kwietnia 1932 roku.
Nr. I. WF-1579/32.

**Międzynarodowa konferencja i zlot skautowy w Polsce.**

Ministerstwo podaje do wiadomości, że Związek Harcerstwa Polskiego organizuje w sierpniu b. r. za za zgodą i w porozumieniu z władzami państwowemi: a) międzynarodową żeńską Konferencję skautową i b) międzynarodowy Zlot Skautów Wodnych.

Międzynarodowa Żeńska Konferencja skautowa odbędzie się w czasie od 6 do 20 sierpnia b. r. w Harcerskiej Szkole Instruktorskiej w Buczu (w Wojew. Śląskiem). W Konferencji wezmą udział delegatki zagranicznych organizacyj skautowych oraz delegatki żeńskiego harcerstwa polskiego.

Wybrane z poszczególnych Chorągwi żeńskie drużyny harcerskie wezmą czynny udział w przygotowaniu służb.-pomocniczych dla konferencji, w czasie zaś jej trwania zorganizują obozy w okolicy Bucza i wystąpią z pokazami regionalnemi, gier polowych i techniki harcerskiej.

Międzynarodowy zlot skautów wodnych odbędzie się nad jeziorem Garczyńskiem koło Kościerzyny (w Wojew. Pomorskiem) w czasie od 7 do 20 sierpnia br., poprzedzony zaś będzie zlotem polskich drużyn żeglarskich w czasie od 1 do 6 sierpnia b. r.

Zlot ma na celu: wzajemne zbliżenie się skautów wodnych różnych państw, wykazanie zamiłowania i wyrobienia młodzieży w dziedzinie sportów wodnych, ponadto zaś zapoznanie skautowej młodzieży zagranicznej z Polską. Program zlotu przewiduje wspólne obozowanie, zawody drużyn zagranicznych, popisy i pokazy drużyn polskich na jeziorze Garczyńskiem i Charzykowskiem oraz w Gdyni i wycieczki po Polsce.

Uznając konferencję oraz zlot skautowy wodny za ważny czynnik propagandowy państwa, jak również doceniając znaczenie wychowawcze zetknięcia się polskiej młodzieży harcerskiej z młodzieżą różnych państw na gruncie zamiłowań do sportów wodnych, Ministerstwo gorąco zachęca Dyrekcje i Kierownictwa szkół do otoczenia żywą opieką prac szkolnych drużyn harcerskich, przygotowujących się do udziału w zlotach i obozach.

Podsekretarz Stanu:
(—) **Kazimierz Pieracki.**

---

**44.**

## KONKURSY.

**Urząd Wojewódzki Śląski** unieważnia konkurs na stanowisko kierownika 2-klasowej publicznej szkoły powszechnej w Siemianowicach w brzmieniu, ogłoszonem w Nr. 10 Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego, Dział Administracji Szkolnej z dnia 26. III. 1932 r.

Natomiast ogłasza się niniejszem konkurs **na stanowisko kierownika 2-klasowej ewangelickiej polskiej szkoły powsz. w Siemianowicach.**

Podania należycie udokumentowane należy wnosić drogą służbową do Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach w terminie 6 tygodniowym od daty niniejszego numeru Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego.

---

**Unieważnienie konkursu.**

Urząd Wojewódzki unieważnia konkurs na stanowisko kierownika 5 klasowej publicznej szkoły powszechnej w Dębieńsku Wielkiem, powiatu rybnickiego, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Wydziału Oświecenia Publicznego z dnia 15 grudnia 1931 r. Nr. 12.

---

**45.**

## WYDAWNICTWA

Staraniem Komitetu Organizacyjnego Towarzystwa Naukowego Zagłębia Dąbrowskiego została wydana „Teka Graficzna Zagłębia Dąbrowskiego" profesora Szczęsnego Kwarty, zawierająca 12 autolitografji ilustrujących najbardziej charakterystyczne zabytki i motywy Zagłębia Dąbrowskiego i okolicy.

Ze względu na wielką wartość tego wydawnictwa stanowiącą pierwszorzędne źródła poznania najbliższej Śląskowi połaci naszego kraju Wydział Oświecenia Publicznego poleca nauczycielstwu, jako jedną z ważniejszych pomocy naukowych. Cena egzemplarza w kartonowej okładce wynosi 35 zł.

Zamówienia należy kierować pod adresem: Komitet Organizacyjny Towarzystwa Naukowego Zagłębia Dąbrowskiego, Dąbrowa Górnicza, Magistrat.

---

Wydział Oświecenia Publicznego poleca nauczycielstwu książkę p. t. „Wiadomości z administracji szkolnej ze szczególnem uwzględnieniem stanu prawnego obowiązującego w Województwie Śląskiem" opracowana przez Mgr. Edwarda Gruszkę.

Książka ta może być użyta jako podręcznik do przygotowania się do drugiego egzaminu nauczycielskiego, nauczycieli szkół powszechnych.

Cena egzemplarza 3,— zł. Zamówienia należy kierować pod adresem wydawcy z jednoczesnem wpłaceniem należytości na konto P. K. O. Nr. 308 307.

---

**Stefan Baley:** „Skala inteligencji Bineta Termana". Książnica-Atlas 1932 Część I: Tekst, część II: 8 tablic. Cena 7 złotych.

Książeczka ta i załączona teczka z tablicami oddają nieocenione usługi każdemu nauczycielowi. Już dawno odczuwano brak ścisłego tłumaczenia testów Bineta, nauczycielstwo posługiwało się przy badaniach często dość powierzchownemi i niedokładnemi tłumaczeniami.

Prof. Baley przystosował wydanie do potrzeb praktycznych dzieląc tekst i tablice. W ten sposób można po małem uzupełnieniu przystąpić natychmiast do badań.

Wydanie testów jest poprzedzone wstępem, w którym podano dokładne wskazówki co do przeprowadzenia badań.

Należałoby jedynie podać jeszcze wzór na obliczenie ilorazu inteligencji: (iloraz $= \frac{\text{wiek życia}}{\text{wiek inteligencji}} \times 100$).

Podręcznik ten służy w całem tego słowa znaczeniu celom praktycznym.

---

W roku bieżącym ukazała się księga p. t. **„Genjusz niepodległości"**, wydana we Lwowie, nakładem „Polski Niepodległej". Jest to dzieło zbiorowe o treści historyczno-literackiej, poświęcone życiu i poszczególnym etapom działalności Marszałka Piłsudskiego. Artykuły, składające się na treść powyższego wydawnictwa, są zwięzłe, ujęte popularnie, wyszły z pod pióra m. in. płk. Sławka, śp. biskupa Bandurskiego, A. Anusza i innych. Księga jest bogato ilustrowana fotografjami Marszałka z różnych faz jego życia.

---

**Nadesłane książki i czasopisma.**

**Przegląd Pedagogiczny** — Nr. 12—13, 14. 17. 18.

**Ruch Pedagogiczny** — kwiecień 1932 r. Nr. 4, maj 1932 r. Nr. 5.

**Młody Polak** — Nr. 5, 6, 7, 8.

**Kwartalnik Pedagogiczny** — Nr. 2 z 1 kwietnia 1932 r.

---

**Wydawnictwa Krakowskiej Spółki Wydawniczej** Spółka akcyjna, **Kraków, Św. Filipa:**

Aleksander Brückner — Dzieje Kultury Polskiej, Tom III. Czasy Nowsze do roku 1831.

---

**ZAJMUJĄCE CZYTANKI:**
**Serja II polskich autorów.**

Szczęśliwą myśl miały Zakłady Wydawnicze M. Arcta, podejmując w dalszym ciągu wydawnictwo Zajmujących Czytanek, książeczek, których poprzednie serje czytało już kiedyś wielu z pośród rodziców dzisiejszych prenumeratorów. Obecna serja zawiera Czytanki nowe, a co najważniejsze, tylko polskich autorów. Na treść ich składają się przeżycia tylko polskich bohaterów i to przeważnie trochę starszych rówieśników prenumeratorów Czytanek. Stają się więc te małe, ozdobnie wydane książeczki w barwnych okładkach odrazu dobrymi przyjaciółmi młodzieży. Wszystkie dotychczasowe książeczki odznaczają się żywą i zajmującą treścią, nieraz jędrnym humorem i często silnem napięciem akcji. — Zajmujące Czytanki ukazują się cztery razy na miesiąc, od 1-go kwietnia. Poczytność ich zwiększa bardzo niska cena, a mianowicie: Zł. 5,—, w prenumeracie na serję 12 książeczek; Zł. 2,— miesięcznie; 70 groszy za jedną książeczkę.

Dotychczas ukazały się:

Nr. 51. Stefan Łoś — **Czarny Wojtek.** Pełna humoru opowieść, oparta na własnych przeżyciach autora w Brazylji, o murzynie, który się uważał za Polaka. Już samo zestawienie nazwiska Wojtka Zięby z stuprocentową czarnością twarzy wywołuje śmiech, zwiększony jeszcze przez liczne wesołe epizody.

Nr. 52. Jan Powalski — **W zaklętym zamku.** Jest to prześliczna legenda podgórska z czasów, kiedy na wyniosłych skałach sterczały dumne zamczyska, zamieszkałe przez rozbójniczych rycerzy, a nawiedzane przez djabły i strachy.

Nr. 53. Marja Buyno-Arctowa — **Syn policjanta.** Szczery duch obywatelski bije z tej powiastki. Autorka w umiejętny sposób uczy żywem i barwnem opowiadaniem szacunku dla władz, a przedewszystkiem dla policji. Stasiek, syn policjanta, marzy o wstąpieniu do szkoły policyjnej. Niesłusznie posądzony o kradzież, widzi przed sobą zamkniętą drogę i dopiero bohaterski czyn ułatwia mu pełną rehabilitację.

Nr. 54. Leonard Chociłowski — **Złamany bagnet.** Książeczka ta stanowi to, co możnaby nazwać krótką powieścią. Autor potrafił na dwóch arkuszach zawrzeć tyle ciekawej treści, że czytelnik nie oderwie się od książki, zanim nie doczyta nadzwyczajnych przygód Olka w czasie wielkiej wojny, w Rosji przedrewolucyjnej i bolszewickiej, podczas przedzierania się przez granicę i wreszcie w wojsku polskiem w 1920 roku.

---

**46.**

## KOMUNIKATY.

W myśl zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 12. kwietnia 1932 r. Nr. I-Org.-2522/32 Dyrekcje i kierownictwa szkół zorganizują w czasie między 5. a 12. czerwca b. r. pogadanki i odczyty, poświęcając im ostatnią lekcję w jednym z wymienionych dni, celem wyjaśnienia młodzieży zadań L. O. P. P. i uświadomienie tą drogą ludności o potrzebie rozwoju lotnictwa, jak również obrony przeciwgazowej.

---

Dyrekcje państwowych i komunalnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i średnich szkół zawodowych polecą P. Nauczycielom (-kom) wychowania fizycznego zorganizować w czerwcu b. r. miejscowe święta sportowe w porozumieniu z Komendantami powiat. p. w., redukując wydatki do niezbędnych granic, które należy pokryć z funduszu gier i zabaw.

Sprawozdanie o przebiegu święta sportowego należy dołączyć do sprawozdania rocznego z zakresu w. i przesłać tut. Urzędowi do dnia 15. lipca b. r.

---

**Szkolne Schronisko Wycieczkowe w Wilnie**

**dla wycieczek młodzieży szkolnej i organizacyj społecznych**

**czynne przez cały rok.**

Schronisko wyposażone jest w 60 łóżek z materacami, poduszki, prześcieradła i koce.

Wygodne noclegi po minimalnych opłatach: dorośli za dobę 1 zł., młodzież szkolna 50 gr.

Lokal estetycznie urządzony w centrum miasta, przy przystanku autobusowem (Nr. 3). Od dworca 10 minut drogi piechotą. Na miejscu śniadania i kolacje; obiady w sąsiednim domu.

**Zgłoszenia kierować: Szkolne Schronisko Wycieczkowe Wilno, ul. Dominikańska Nr. 5 Gimnazjum im. Słowackiego,** (Tel. Nr. 100). — Wycieczki, które chcą mieć zapewnione miejsca, powinny na trzy tygodnie przed terminem przyjazdu nadesłać zgłoszenie wraz z opłatą. Zgłoszone wycieczki oczekuje na dworcu przewodnik.

Wycieczki zatrzymujące się w szkolnych schroniskach otrzymują na cały czas wycieczki przewodników.

(Do L. OP. VI-1712/13 z r. 1932).

---

W Borowej Wsi pow. pszczyński istnieje doświadczalna hodowla jedwabników przy miejscowej szkole.

Hodowlę zwiedzać można pojedynczo i zbiorowo od 15 czerwca do 15 lipca 1932 r. o każdej porze dnia.

Stosownych objaśnień i wskazówek, dotyczących jedwabnictwa, udziela kierownik hodowli jedw. p. **Jan Bieniek.**

Najdogodniejszy dojazd do Borowej Wsi jest do stacji kolejowej w Nowej-Wsi, w Przyszowicach i w Mikołowie. Zaznacza się, że Borowa-Wieś jest również miejscem wycieczkowem.

Drobne ofiary od zwiedzających na cele rozwoju jedwabnictwa na Śląsku można wpłacać na ręce kierownika hodowli.

Ponadto nadmienia się, że w bieżącym roku odbędzie się 6-cio dniowy kurs dla nauczycieli, celem bliższego poznania tego działu przyrody. Kurs ten odbędzie się w dniach od 27 czerwca 1932 r. do 3 lipca 1932 r. w Borowej-Wsi. Zgłoszenia na kurs należy wnosić na ręce p. Jana Bienka, kier. hodowli jedwabników w Borowej-Wsi, w terminie do dnia 25 czerwca 1932 r.

---

**47.**

**SPROSTOWANIE.**

W numerze 14 Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego w dziale administracji szkolnej na str. 12 w zdaniu pierwszem od góry zaszła pomyłka w druku. Zdanie to winno brzmieć:

Jeżeli bowiem art. 5 pkt. 4 tego rozporządzenia zalicza do osób zwolnionych od obowiązku ubezpieczenia funkcjonarjuszów państwowych, mianowanych na stałe, to tem samem w sposób niewątpliwy przeciwstawia ich funkcjonarjuszom, mianowanym nie na stałe, a więc do odwołania.



Czcionkami i drukiem: Drukarni Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.